

Predikan av Solveig Högberg - Långfredagen 29 april 2024 i S:t Peters kyrka

Jesaja 53:1-12

Epistel 3:18-19

Matteus 27:32-56

Korset

Idag ska jag faktiskt börja att predika innan vi läser dagens evangelietext. Du kommer strax att förstå varför.

Vid Getsemanestunden på Skärtorsdagen så lämnade vi Jesus och lärjungarna efter att de ätit Påskmåltiden och gett sig av mot Olivberget.

I dagens textläsning kommer vi att höra att vi, tillsammans med Jesus, plötsligt är på väg mot Golgata och korsfästelsen.

Om vi ska förstå hela sammanhanget måste vi för ett ögonblick se på vad som hände däremellan.

Så innan jag läser evangelietexten låt oss påminna oss om vad som hände mellan den sista måltiden och korsfästelsen.

Jesus behöver en sista stund tillsammans med lärjungarna för att förbereda dem ännu mer än vad han tidigare gjort på vad som ska komma. Han behöver också en stund för sig själv för att samla ihop sig och be.

Han berättar i klartext för lärjungarna att han kommer att bli dödad. Men han berättar också att Petrus kommer att förneka honom under natten. Redan tidigare, vid måltiden har han sagt att en av lärjungarna kommer att svika honom.

Tanken på det förestående lidandet fyller Jesus med fasa. Det är inte bara tyngden av sin egen förestående död som han bär på. Han vet också att i döden så kommer han att bära hela världens synder i sin egna kropp.

Och han ber, han sätter ord på hela sin ångest. Då är han fullständigt ensam, där i Getsemane, och känner sig helt övergiven. Lärjungarna sviker honom och somnar från alltihopa.

Tre gånger bad Jesus Gud om att få slippa, men varje bön avslutades med orden ”men inte som jag vill, utan som du vill”.

Efter den tredje bönen och efter besvikelsen över lärjungarnas kraftlöshet så hade ändå ångesten lindrats något och Jesus accepterade lidandet som sin faders vilja.

När detta skett så kommer pöbeln som vill arresteras honom och då är Jesus herre över sig själv igen.

En av lärjungarna; Judas har lovat att visa dem vem Jesus är och det gör han genom att kyssa honom.

Det märkliga och fullkomligt övermänskliga är att Jesus i den stunden inte visar någon avoghet mot Judas som har bedragit honom.

Det gör han inte heller mot Petrus, som vill försvara honom och hugger av ett öra på översteprästens tjänare.

Jesus sätter stopp för det som sker och helar mannens öra.

Efter det arresteras vakterna Jesus.

Så står då Jesus inför rätta, men vem är det som ska döma honom?

Först förs han till Hannas, som var svärfar till Kajafas som var överstepräst det året.

Det var vid det tillfället som Petrus tre gånger fick frågan om han kände Jesus, men förnekade det, precis som Jesus sagt att han skulle göra.

Så följer nattliga förhör inför Rådet, som var den högsta domstolen i Jerusalem.

Det var översteprästen som var ordförande i Rådet.

Rådet hade stora befogenheter när det gällde civila och religiösa mål, men kunde inte under den här tiden, när man stod under den romerska ockupationsmakten, utdöma dödsstraff.

Därför måste Jesus också inställa sig hos den romerska landshövdingen för det som skulle kunna ge dödsstraff enligt romersk lag.

Jesus var anklagad för hädelse och det räckte för dödsstraff enligt judisk lag, men inte enligt romersk lag. För att Pilatus skulle utdöma dödsstraff så beslutade man att rubricera brottet som landsförräderi.

Den judiska rättegången hade varit allt annat än lagenlig. Den hölls på natten, det fanns inga vittnen för försvaret. Åklagarsidans vittnen kunde inte komma överens. Och dödsdomen som inte skulle kunna avkunnas förrän dagen efter, föll omedelbart och domen blev korsfästelse.

Det är där vi kommer in i berättelsen. Jesus är på väg mot avrättningen.

Vi står upp och lyssnar till evangelietexten Matteus 27:32-56

Hittills har predikan mest varit som en faktaruta. Nu ska vi se lite mer på det som hände och också sätta det i relation till oss själva.

Finns det några likheter mellan oss och de gestalter vi möter i bibelberättelsen? Kan vi ta varning av det som skedde? Kan vi lära oss något av det? Eller är det bara en historisk berättelse om något som hände för ungefär tvåtusen år sedan?

Den första vi möter är Simon från Kyrene.

Jesus måste ha varit fullständigt utmattad. Han hade tvingats att uthärda flera förhör utan sömn, därtill hade han blivit slagen och svårt misshandlad. Och nu måste han enligt romersk sed bära sitt egna kors, eller åtminstone tvärbjälken av det, till avrättningsplatsen.

Vi kan ana varför han, fullständigt utmattad, hade fallit under bördan och då tvingar soldaterna Simon att ta upp bjälken.

Hur reagerar vi när vi möter en utmattad medmänniska som knappt orkar stå på sina egna ben?

Simon blev av soldaterna tvingad att bära korsbjälken.

Finns det någon eller något som tvingar oss att ge dem vi möter en hjälpande hand, även om bördan blir tung för oss? Eller känner vi tyngden av medmänniskans börda så tungt att vi själva tar initiativet till att hjälpa? Eller är det så att vi vänder ryggen mot och går därifrån?

Så är vi då framme vid korset. Jesus står nu helt ensam, omgiven av soldater och en gapande folkmassa. ”Andra har han hjälp, sig själv kunde han inte rädda” hånade de. ”Om han bara steg ned från korset då skulle minsann alla tro honom. Och varför räddade Gud inte sin son, som han påstod sig vara”?

Till och med två kriminella som var korsfästa samtidigt med honom hånade honom.

Frågorna som mötte oss nyss när vi talade om Simon från Kyrene kommer igen. Var finns vi när någon möter det svåra?

Där finns också i utkanten några kvinnor som tyckte tillräckligt mycket om Jesus för att stå ut med ännu en vaka, kvinnor som hade följt honom och hjälpt honom tidigare.

Var finns vi i detta sammanhang? Att identifiera sig med dessa människor väcker säkert många känslor och frågor.

Kan det finnas någon situation i våra liv då vi hellre förenar oss med massan än vågar gå vår egna väg? Finns det tillfällen då vi upptäcker att vi färgas av det

sällskap som vi är tillsammans med och inte reflekterar över vad vi håller på med?

Eller känner vi mer igen oss i kvinnorna som finns lite i utkanten, med tårar i ögonen och sorg i hjärtat ser vad som händer med en kär vän?

Enligt traditionen kunde de inte i den situationen göra någonting.

Kanske är vi en av de hjälplösa vars inre protest inte får något utrymme, en protest som ingen hör eller lägger märke till? Hur känns det att bli så osynliggjord?

Vad gör vi när vi känner oss totalt handlingsförlamade?

Evangelisten Matteus tonar ner de fysiska fasorna av timmarna på korset då Jesus nådde botten av sitt lidande.

Men det måste ha varit fullständigt fasansfullt och outhärdligt och även om Jesus visste att det var den här vägen han måste gå så ropar han i sin förtvivlan ”Min Gud, min Gud, varför har du övergett mig?”

Hur orkar en utsatt människa med sitt lidande i vetskapen om att det inte finns något alternativ? Jesus är det yttersta beviset på att det är möjligt. Men även idag finns många som får uppleva samma sak: lidande utan utväg.

Vi som i efterhand är med och kan se hela bilden framför oss vet att Bibelns berättelse om att Jesu död är kulmen av hans uppdrag, den slutgiltiga uppfyllelsen av Guds avsikt.

Hans lidande var för oss och för vår frälsning. I och med sin död betalade han det fulla priset för världens synd, en gång för alla.

På Skärtorsdagen påmindes vi om Jesu ord, vid den sista måltiden, att hans kropp bröts sönder och hans blod utgöts för att det skulle vara möjligt att sluta ett nytt förbund mellan Gud och människor.

Genom sin död försonade han oss med Gud och gav oss möjlighet att ta emot det eviga livet som en gåva.

Det är verkligen en dyrbar gåva vi fått. Vad gör vi av den? Tar vi emot den? Inser vi vad den kostade? Bevarar vi den för att den är så dyrbar för oss, eller glömmer vi bort vad vi fått?

Inser vi hur dyrbara vi är som har en sådan vän i Jesus att han gjorde detta för oss?

Här slutar dagens bibelberättelse. Fortsättning följer på Påskdagen.
Men innan dess så får vi påminna oss om att avrättning genom korsfästelse var en långdragen process. Den tog ofta två dagar eller mer. Men klockan tre på eftermiddagen, redan efter sex timmar var Jesus död.

Då kliver Josef fram, han var en medlem av Rådet och en Jesu lärjunge. Han fick tillåtelse att ta hand om kroppen och tog den till sin egna oanvända grav, som var uthuggen ur berget.

Hade han inte gjort det så hade Jesus tillsammans med andra avrättade lagts i en massgrav.

Plötsligt så är det någon som kommer ihåg att Jesus talat om att han ska bli levande efter tre dagar, så för säkerhets skull så förseglar de graven och sätter ut vakter för att ingen skulle kunna fejka Jesu uppståndelse.

Låt oss nu för ett par dagar ”glömma” att vi vet hur upplösningen av detta drama blir.

Jag tror nämligen att det är bra för oss om vi vågar vara kvar i det svåra. Vågar leva med i lärjungarnas förtvivlan över att Jesus är död och vågar möta de fullständigt tomma dygnen innan Påskdagen.

Men kom ihåg: inte ens där är vi ensamma och övergivna.

Men ibland kan det också vara nyttigt att inte ta ut glädjen i förskott.

Vi ber med Olof Hartmans ord

Du som gick före oss längst in i ångesten, hjälp oss att finna dig, Herre, i mörkret.

Du som bar all vår skuld in i förlåtelsen, du är vårt hjärtas fred, Jesus, för evigt.

Du som med livets bröd går genom tid och rum, giv oss för varje dag, Kristus det brödet.

Du som går före oss ut i en trasig värld, sänd oss med fred och bröd, Herre, i världen.

Amen